

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VYBRANÁ TÉMATA

19/2011

k návrhu občanského zákoníku

(Materiál vychází z předběžné konzultace k vládnímu návrhu občanského zákoníku ze dne 16. května 2011; zpracovali JUDr. Jindřiška Syllová, JUDr. Daniela Dupláková, Mgr. Michal Pohl a Mgr. Tomáš Babka, odborní konzultanti, Parlamentní institut, Kancelář PSP ČR.)

Mgr. Michal Pohl

září 2011

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah:

I. SLUČITELNOST SE SPOLEČNÝM RÁMCEM PRO EVROPSKÉ ZÁVAZKOVÉ PRÁVO.....	3
II. ZHODNOCENÍ NÁVRHU OZ Z HLEDISKA PRINCIPU ZÁKAZU DISKRIMINACE	4
III. ÚSTAVNÍ ZÁLEŽITOSTI.....	4
IV. ZÁKAZ DISKRIMINACE Z DŮVODU STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOSTI, PROBLEMATIKA PRÁVNICKÝCH OSOB	5
V. LIDSKOPRÁVNÍ ASPEKTY	5
VI. OCHRANA ABSOLUTNÍCH PRÁV (A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ USTANOVENÍ)....	6
VII. USTANOVENÍ NÁVRHU OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU, PROSTŘEDNICTVÍM KTERÝCH DOCHÁZÍ K TRANSPOZICI PŘEDPISŮ EVROPSKÉHO PRÁVA	8
§ 395 A § 396 DEFINICE	9
§ 411 ÚDAJE PODNIKATELE NA OBCHODNÍCH LISTINÁCH.....	9
§ 611 PROMLČENÍ PRÁVA NA NÁHRADU ŠKODY ZPŮSOBENÉ VADOU VÝROBKU PODLE § 2890	9
§ 1779 - § 1787 ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ SPOTŘEBITELSKÝCH SMLUV.....	9
§ 1788 - § 1807 UZAVÍRÁNÍ SMLUV DISTANČNÍM ZPŮSOBEM - OBEČNÁ USTANOVENÍ	10
§ 1797 - § 1807 UZAVÍRÁNÍ SMLUV DISTANČNÍM ZPŮSOBEM - FINANČNÍ SLUŽBY	11
§ 1808 - § 1810 SMLOUVY UZAVÍRANÉ MIMO OBCHODNÍ PROSTORY	12
§ 1811 - § 1826 SMLOUVY O TZV. TIMESHARINGU A JINÝCH REKREAČNÍCH SLUŽBÁCH.....	12
§ 1922 ČAS PLNĚNÍ, § 1926 PRODLENÍ DLUŽNÍKA, § 1928 A § 2088 VÝHRADA VLASTNICTVÍ... ..	13
§ 2117 - § 2120 JAKOST PŘI PŘEVZETÍ A § 2120 - § 2130 PRÁVA Z VADNÉHO PLNĚNÍ	13
§ 2436 - § 2473 OBCHODNÍ ZASTOUPENÍ	13
§ 2474 - § 2502 ZÁJEZD	13
§ 2767 MNOŽNÉ POJIŠTĚNÍ A § 2768 SOUPOJIŠTĚNÍ	14
§ 2807 - § 2811 POJIŠTĚNÍ PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI.....	14
§ 2890 - § 2894 ŠKODA ZPŮSOBENÁ VADOU VÝROBKU	14
§ 2927 - § 2941 NEKALÁ SOUTĚŽ.....	14
§ 2966 REFERENČNÍ ODKAZ	15

I. Slučitelnost se Společným rámcem pro evropské závazkové právo

Vyústění modernizačních a aproximačních tendencí na evropské úrovni v oblasti občanského práva představuje několik návrhů evropských zákoníků upravujících závazkové právo.¹ Z těchto návrhů se politické podpory EU dostalo pouze Společnému rámcu pro evropské závazkové právo.²

Společný rámec pro závazkové právo, jehož akademický návrh byl dokončen v roce 2007 a v roce 2008 předložen Komisi, by měl v současné době představovat především „sadu nástrojů“ či vzorové vodítko pro evropské zákonodárce pro nalézání základních principů a definování právních pojmů z oblasti soukromého závazkového práva. Společný rámec pro závazkové právo by tedy měl sloužit jako zdroj inspirace při revizi či vytváření evropských právních aktů v oblasti soukromého závazkového práva.³ Expertní skupina ustavená Evropskou komisí v dubnu 2010 předložila dne 5. května 2011 výsledky studie proveditelnosti zabývající se evropským závazkovým právem pro spotřebitele a podnikání.⁴ Tato odborná studie by se měla stát základem pro další postup či návrhy Evropské komise v oblasti evropského závazkového práva.

Přes iniciativy směřující k unifikaci závazkového práva v rámci EU vyvíjené především Evropským parlamentem⁵, je možné se domnívat, že nelze v blízké budoucnosti očekávat intenzivnější evropskou harmonizaci občanského práva např. prostřednictvím směrnice, jejímž základem by byl právě Společný rámec pro evropské závazkové právo. Nicméně vzhledem k jeho zaměření a dlouhodobé intenzivní práci široké evropské sítě akademiků, z níž referenční rámec vzešel, může být zdrojem inspirace i pro českou právní úpravu.

Předkládaný návrh občanského zákoníku však tato inspirační východiska nezvolil; ideovým vzorem pro rekonstrukci se stal obecný zákoník občanský (ABGB) z roku 1811, resp. jeho modernizační nezrealizovaná revize vtělená do vládního návrhu občanského zákoníku bývalého Československa z roku 1937. Návrh občanského zákoníku dále vychází z některých současných evropských kodexů občanského práva.⁶

Takovýto přístup je předmětem kritiky vycházející především z akademických kruhů. Jedná se např. o některé otázky týkající se odpovědnosti za škodu⁷ či otázky související s úpravou dobré víry.⁸

---

¹ Kromě společného referenčního rámce byly zpracovány také další dva dokumenty týkající se společných pravidel závazkového práva. Jedná se o Evropský zákon o smlouvách – předběžný návrh (Univerzita di Pavia, 2001) zpracovaný tzv. „Pavijskou skupinou“ a Principy evropského smluvního práva zpracované Ole Landem a Hughem Bealeem (Kluwer Law International, 2000)

² Český překlad návrhu Společného rámce pro evropské závazkové právo je k dispozici na (WWW): <http://www.vskv.cz/KPR/archiv/2008/dcfr.doc>

³ Viz programové prohlášení českého předsednictví v Radě EU týkající se justiční spolupráce v občanskoprávních věcech ze dne 5.2.2009 (6155/09).

⁴ A European contract law for consumers and businesses: Publication of the results of the feasibility study carried out by the Expert Group on European contract law for stakeholders' and legal practitioners' feedback. Dostupné na (www):

http://ec.europa.eu/justice/policies/consumer/docs/explanatory_note_results_feasibility_study_05_2011_en.pdf

⁵ OJ C 158, 26.6.1989, p. 400 (Usnesení A2-157/89); OJ C 205, 25.7.1994, p. 518 (Usnesení A3-0329/94) či OJ C 377, 29.12.2000, p. 323 (Usnesení B5-0228, 0229 – 0230 / 2000, p. 326 at point 28)

⁶ Blíže viz důvodová zpráva k návrhu občanského zákoníku Eliáš K., Havel B. Osnova občanského zákoníku.

Osnova zákona o obchodních korporacích. Plzeň : Aleš Čeněk. 2009, str. 255 - 256.

⁷ Pelikánová I. Odpovědnost za škodu – trendy a otázky, malý náhled do osnovy nového občanského zákoníku. Bulletin advokacie 3/2011. ČAK: Praha 2011

⁸ Balarin J. Poznámky k (absenci) principu dobré víry v návrhu občanského zákoníku. Bulletin advokacie 1-2/2011. ČAK: Praha 2011

II. Zhodnocení návrhu OZ z hlediska principu zákazu diskriminace

Lze říci, že kontinentální občanskoprávní kodexy zřídka obsahují ustanovení, která by měla přímý diskriminační charakter, byť, bráno z historického komparativního hlediska, některá ustanovení závazkového práva určitých členských států upravující např. smlouvy o poskytování služeb, smlouvy pojišťovací, ale také zajištění závazků, měla nepřímý diskriminační charakter.⁹ V tomto ohledu byla věnována zvláštní pozornost části návrhu občanského zákoníku týkající se relativních majetkových práv, zejména ustanovení upravující závazky.

Co se týče diskriminace na základě národnosti, Soudní dvůr EU ve své judikatuře konstantně deklaruje¹⁰, že „nepřímá diskriminace na základě národnosti může nastat, pokud ustanovení spojuje nepříznivé právní důsledky s místem sídla osoby, které se nachází v cizině, přičemž v praxi velká většina těch, kteří jsou nepříznivými důsledky ovlivněni jsou cizinci. Naopak, diskriminací není zákonný požadavek na umístění sídla na určitém území, pokud nesouvisí s národností a je tento požadavek vhodným prostředkem k dosažení legitimního cíle.“

Posuzováno kritérii Soudního dvora EU, jakož i zásadami vtělenými do primárního práva či sekundárního práva EU, lze konstatovat, že z hlediska zákazu diskriminace (především na základě národnosti), jako jednoho ze základních principů evropského práva, jsou ustanovení obecné části, ustanovení upravující rodinné právo, ustanovení týkající se absolutních i relativních majetkových práv, stejně jako i další ustanovení návrhu občanského zákoníku, prosté přímé i nepřímé diskriminace.¹¹

III. Ústavní záležitosti

- Z hlediska ústavního práva je návrh vstřícný vůči současné Ústavě i Listině základních práv a svobod, pokud je pojímáme jako základní dokument stvrzující svobodu občanů. Z tohoto hlediska je třeba zejména zdůraznit kladný přínos definice soukromého práva a autonomie vůle v soukromém právu (§ 1 odst. 2). Totéž platí u koncepcie použité pro úpravu právního jednání (§ 549) – na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako na neplatné.
- Výkladové pravidlo stanoví, že každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které tím chrání (§ 2), je zbytečné.
- Poslední věta § 2 odst. 1 o tom, že „rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit“ je částečně problematická ve vztahu k ÚS. Je to Ústavní soud, který stanoví, zda má v jednotlivém případě přednost slovo zákona nebo abstraktní princip.
- Z výše naznačené skepse vůči pozitivnímu právu vyplývá (jinak ovšem standardní) úprava dobrých mravů u právního jednání (§ 520, a v § 2860, kde je upravena náhrada škody za porušení dobrých mravů).

⁹ Christian von Bar (head of team), Maurits Barendrecht, Jürgen Basedow, Ulrich Drobnig, Walter van Gerven, Ewoud Hondius, Konstantinos Kerameus, Stelios Koussoulis, Ole Lando, Marco Loos and Winfried Tilmann in consultation with the Study Group on a European Civil Code. The Private Law Systems in the EU: Discrimination on Grounds of Nationality and Need for European Civil Code. European Parliament 1999

¹⁰ Např. případ C-350/96 (Clean Car Service GmbH v. Landeshauptmann von Wien), ECR 1998 I-2521

¹¹ Z původního návrhu občanského zákoníku bylo odstraněno ustanovení, které umožňovalo při uzavírání pojistných smluv přihlížet k genderovým kritériím (pův. § 2634 odst. 2); toto ustanovení bylo na základě recentní judikatury Soudního dvora EU vypuštěno. (viz C-236/09 (Association belge des Consommateurs Test-Achats ASBL, Yann van Vugt, Charles Basselier v. Conseil des ministres)).

Celkově je třeba konstatovat, že návrh OZ nevzbuzuje žádné pochybnosti o slučitelnosti s Ústavou, Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem jako celkem.

IV. Zákaz diskriminace z důvodu státní příslušnosti, problematika právnických osob

- Právnické osoby jsou upraveny bez diskriminace a bez rozlišení zahraniční právnické osoby mezi osobami založenými ve vnitřním trhu a ve třetích zemích (§ 20, § 2975). Výjimkou jsou banky, kde je výslovně bankou podle našeho právního řádu i banka založená v EU.

- Veřejná prospěšnost (§ 145)

Definice veřejné prospěšnosti není nesporná a jediná možná. Pochybnosti vzbuzuje poměr 2/3 zisku na prospěšnou činnost. Důležitá je úprava odnětí statutu soudem i bez návrhu, vzhledem k reálné možnosti nedodržení podmínek veřejné prospěšnosti. Zakotvení veřejné prospěšnosti v OZ je krokem k obnovení pořádku u právnických osob, které zneužívají tento status.

- Přemístění sídla (§ 137)

Bez rozdílu pro právnické osoby EU a pro právnické osoby třetích států. Podmínka veřejného pořádku je slučitelná se salvatorní klauzulí práva EU.

- Orgány právnické osoby

Ručení za škodu za právnickou osobu, pokud škodu neuspokojila tato osoba (§ 155) vychází z Obchodního zákoníku.

- Nadace, svěřenský fond (§ 1422) – mohou být založeny nejen pro obecné blaho, což je v Evropě běžné.

Celkově je třeba uzavřít, že nová úprava právnických osob není v rozporu se zákazem diskriminace z důvodu státní příslušnosti podle práva EU. Nová úprava znamená uvedení této problematiky do standardní evropské formy, vycházející z moderních evropských právních řádů.

V. Lidskoprávní aspekty

- Svěprávnost (§ 30 an.)

Omezení svěprávnosti je upraveno nově. Je zrušen institut zrušení zbavení způsobilosti, vzniká podstatně větší ochrana těchto osob (§ 55). Podle § 2985 osoby, které byly zbaveny způsobilosti, nabudou svěprávnosti nejpozději uplynutím 3 let od účinnosti OZ.

- Závislá práce nezletilých

Otázkou je, zda tato problematika patří do OZ. Tato úprava vychází z práva EU a je s ním slučitelná.

- Ochrana jména a pseudonymu (§ 77 an.)

Nová úprava, silnější a podrobnější ochrana.

- Ochrana osobnosti (§ 81 an.)

Přidána koncepce proporcionality, návod na výklad, podstatným způsobem rozšiřuje ochranu osobnosti.

- Ochrana tělesné integrity (§ 91)

Podstatně silnější ochrana, má řadu pozitivních rysů.

- Spolky (§ 210)

Omezení možnosti podnikání spolku je zakotveno správně, podle snahy o transparentnost podnikajících osob. Soud rozhoduje o vyloučení člena (§ 238). Celkově jde o příliš podrobnou úpravu, což je z hlediska politických práv příliš omezující. Právní fikce zápisu spolku ochraňuje spolek.

- Společnost (§ 2669)

Tato úprava se použije i na spolky mimo režim spolků. Je nezbytným doplňkem k úpravě právnických osob, aby byla tato problematika úplná.

- Opatrovnictví fyzické osoby (§ 441)

Dokonalá úprava, dodržení lidskoprávních standardů, vůle dotčené osoby je rozhodující.

- Úprava zvířat (§ 470) se blíží přirozenému právu a modernizuje OZ dle západní Evropy.
- Výkon rodičovské odpovědnosti (§ 883)

Nové je ustanovení o tom, že soud rozhodne o svěřeni s ohledem na „*schopnost rodiče dohodnout se na východě dítěte s druhým rodičem.*“ Toto přispívá k právům dítěte na klidný život.

- Poručenství a jiné formy péče o dítě (§ 904 an.)

Perfektní úprava, posílení postavení dítěte, zejména prostřednictvím § 905, který upravuje omezené postavení orgánu sociálně-právní ochrany dítěte jako veřejného poručníka!

- Pěstounství (§ 934)

„*pěstounská péče má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově*“

- Výslovná úprava „ústavní výchovy“ (§ 947)

„*Nedostatečné bytové poměry...nemohou být samy o sobě důvodem k ústavní výchově.*“ Soud označí zařízení ústavní výchovy. Jednou za 6 měsíců se ústavní výchova přezkoumává. Ústavní výchova může být prodloužena o 1 rok po dosažení zletilosti.

- Právo na zaopatření příbuzných z dědictví (§ 1635) je novým institutem dědického práva.
- Právo pozůstalého manžela na movité věci z domácnosti (§ 1637) upravuje dosavadní mimoprávní realitu.
- Odvolání daru pro nevděk (§ 2028) rovněž reflektuje svobodu vůle dárce.
- Závazky: Péče o zdraví (§ 2589)

Zakotvení poskytnutí vysvětlení, pokud žádá ošetřovaný, v písemné formě. Dále je zaveden institut souhlasu ošetřovaného u každého úkonu (§ 2595). Dále je zaveden zákaz pozorování péče o zdraví, ledaže by k tomu dal ošetřovaný souhlas (§ 2597). Rovněž je zavedena povinnost nechat nahlédnout do vlastního záznamu o péči (§ 2601).

- Nutná obrana a krajní nouze

Lidskoprávní dimenzi má i úprava nutné obrany a krajní nouze, která na rozdíl od nynějšího stavu upravuje i omluvitelné „*vzrušení mysli toho, kdo odvrací útok nebo jiné nebezpečí*“ (§ 2857), což posiluje postavení toho, kdo brání sebe nebo jiného. Rovněž má tato bránící osoba právo na náhradu účelně vynaložených nákladů (přiměřených tomu, co odvrátil).

- Lidskoprávní, resp. přirozenoprávní dimenzi má náhrada při poranění zvířete (§ 2921)
- Náhrada nemajetkové újmy (§ 2922)

Má novou koncepci, vyšlou však z dosavadní (záleží na pohnutce nebo úmyslu). Náhrada je vůči každému, kdo pocítuje újmu jako osobní neštěstí, které **nelze jinak odčinit**.

- Definice osobního údaje (§ 2970)

Údaji, podle kterého lze člověka zjistit, jsou zejména jméno a příjmení, bydliště a datum narození, popřípadě identifikující údaj podle jiného právního předpisu. Tato úprava povede ke sjednocení ochrany osobních údajů podle OZ i podle zvláštních zákonů.

- Problematika registrovaného partnerství (§ 2971)

Partnerství není sice postaveno na roveň manželství, ale dává partnerům řadu manželských práv.

Návrh občanského zákoníku přináší nové, z lidskoprávního hlediska kvalitativně vyšší, pojetí úpravy soukromého práva. Zejména v oblasti svéprávnosti člověka, ochrany jména, osobnosti a tělesné integrity člověka, a rovněž z hlediska ochrany svobodné vůle svéprávního i nesvéprávního jedince.

VI. Ochrana absolutních práv (a další související ustanovení)

- Superficies solo cedit

Na tuto zásadu se po dlouhých letech přechází zpět.

Mezi přechodnými ustanoveními je stanoveno, že vlastník pozemku, na němž je zřízena stavba, má předkupní právo ke stavbě a vlastník stavby má předkupní právo k pozemku. Bylo-li vlastnické právo k pozemku zcizeno třetí osobě, která byla při nabytí vlastnického práva v dobré víře, že je stavba součástí pozemku, přestane být stavba samostatnou věcí a stane se součástí pozemku, na němž je zřízena. Kdo vlastnil stavbu, má právo na náhradu.

- **Veřejné seznamy (§ 954 an)**

Tato úprava zlepšuje ochranu osob, které jednají podle zápisu v katastru. Je stanoveno, že „není-li stav zapsaný ...v souladu se skutečným stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla věcné právo za úplaty v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu.“ „Není-li stav zapsaný v souladu....může se osoba, jejíž právo je dotčeno, domáhat odstranění nesouladu...“, spornost se zapíše do seznamu. Do měsíce platí erga omnes, poté relativně.

- **Pojetí vlastnictví**

Rozšířené pojetí vlastnického práva na věci hmotné i nehmotné (§ 986) je podstatným uvedením záležitostí do pořádku, a to včetně vlastnictví cenných papírů a investičních nástrojů.

- **Stavba**

Nově založené právo vlastníka pozemku zabránit sousedovi, aby v těsné blízkosti pozemku zřídil stavbu (§ 995).

- **Nabytí vlastnického práva od neoprávněného (§ 1081)**

Dobrá víra není třeba u dražby, obchodu, za úplatu od toho, komu byla věc svěřena, obchodu s papíry, obchod na kom. burze. Dále byla posílena ochrana dobré víry tak, jak je to obvyklé v některých státech západní Evropy, tedy pokud nabývající prokáže sám dobrou víru v oprávnění převodce převést vlastnické právo k věci, s výj. ztráty věci a úmyslného trestného činu. Naopak je posílena ochrana původního vlastníka v případě bazarů (§ 1082).

- **Spoluvlastnictví**

Zvýšená ochrana spoluvlastníka, když bylo nabyto spoluvlastnictví jinak než smlouvou (§ 1096). Dále posílení zásady, že spoluvlastnictví končí dohodou (§ 1113). Dále je posílena zásada zrušitelnosti spoluvlastnictví.

- **Vlastnictví k bytu**

Podrobná úprava bytového spoluvlastnictví (bytové jednotky). Je rovněž založeno právo domoci se vstupu do bytu, pokud jsou prováděny stavební úpravy bytu, což chrání ostatní vlastníky domu. Předkupní právo nájemce bytu zůstává zachováno, ale je omezeno. Je zaveden institut osoby odpovědné za správu domu (§ 1161).

- **Dědické právo (§ 1461)**

Je upraveno více způsobů pořízení pro případ smrti, je upravena dědická smlouva, zákonní dědici se mohou dědictví zříci. Je akceptována zásada, že nelze zůstaviteli bránit, aby se svým majetkem nakládal za svého života zcela libovolně. Jsou umožněny odkazy (§ 1567). Vydědění je ulehčeno (§ 1616). Je upraveno více tříd pro dědickou posloupnost, posloupnost spolužijících osob zůstává (§ 1605 an.). Povinný díl nepominutelného dědice se podstatně zmenšil – na $\frac{3}{4}$ u nezletilých, na $\frac{1}{4}$ u zletilých dědiců (§ 1612). Pokud na ně zůstavitel nepamatuje, mají nárok na vyplacení povinného dílu. Je upravena silnější procesní ochrana dědictví (§ 1647 an.). Je upraveno zcizení dědictví (§ 1684).

- **Výslovně upravená škoda způsobená zvířetem (§ 2884).**

- **Výslovně upravená škoda způsobená vadou, zvl. vadou výrobku (§ 2887).**

- **Smlouvy**

Vychází se ze svobodné vůle stran, neplatnost smlouvy má být omezena. To je upraveno např. v § 1696, kde se stanoví, že se smlouva považuje za uzavřenou, pokud lze rozumně

předpokládat, že by ji strany uzavřely i bez dohody o sporné záležitosti. Vychází se z chování stran.

- Smlouva o smlouvě budoucí (§ 1754)
- Úprava neúměrného zkrácení (§ 1762)
- Úprava lichvy (§ 1765)
- Odstoupení od smlouvy při porušení smlouvy podstatným způsobem (§ 1958)
- Nové ustanovení - Koupě závodu (§ 2131)
- Nájem bytu

Je možno si vyhradit ve smlouvě souhlas pronajímatele s přijetím nového člena domácnosti, s výjimkou osob blízkých nebo dalších případů zřetele hodných (částečná ochrana pronajímatele). Pro případ smrti je nová úprava příznivější pro pronajímatele – práva přejdou na členy domácnosti, pokud nejde o vyjmenované osoby, musela tato osoba bydlet v bytě se souhlasem pronajímatele. Po přechodu nájem trvá jen 2 roky (...). Výpověď nájmu na dobu neurčitou – výpověď bez udání důvodu je omezena na potřebu bytu pro příbuzného (§ 2242), není třeba soudní výpovědi. Vtěleno bylo rovněž ustanovení, které při soudním rozhodování ve sporech o výši nájemného stanoví soudci povinnost určit nájemné k datu podání žaloby (§2225 odst. 3). Takové ustanovení je vzhledem ke konstitutivnímu charakteru rozhodnutí z doktrinnálního hlediska atypické; v tomto smyslu se vyskytuje pouze v případě rozhodování o výši výživného, nicméně to je dáno alimentační funkcí institutu výživného. Taková konstrukce může být v rozporu se zásadou dispoziční autonomie v tom smyslu, že nájemník si nemůže zvolit, zda za podmínek stanovených soudem v nájemném vztahu setrvává, ale tyto podmínky mu budou vnuceny zpětně, aniž by jako slabší smluvní strana, často postavená před adhezní smluvní podmínky, mohl vyjednáváním jakkoliv ovlivnit výši nájmu.

Deliktní závazky

- Bezdůvodné obohacení

Podrobná úprava, což významně posílí toho, kdo podniká řádně. Posilují se smluvní závazky tím, že plní-li strana podle úplatné smlouvy, byť nebyla platná, není její právo na peněžitou náhradu dotčeno. To platí i v případě, že byl závazek z takové smlouvy zrušen.

Celkově je možno shrnout, že úprava absolutních práv i některých závazků, jež je podstatným odchýlením se od současné právní úpravy, znamená razantní opuštění všech socialistických reziduí. Nové zásady jsou obsaženy v přechodných ustanoveních, která dávají dostatek času dotčeným osobám přizpůsobit se nové právní úpravě. Některé zásady byly kvůli právní jistotě dotčených osob dočasně oslabeny (superficies solo cedit).

VII. Ustanovení návrhu občanského zákoníku, prostřednictvím kterých dochází k transpozici předpisů evropského práva

Vládní návrh nového občanského zákoníku rekonstruuje soukromé právo hmotné v České republice. Prostřednictvím tohoto zákona má dojít k transpozici několika předpisů evropského práva. Ve většině případů se jedná o směrnice týkající se ochrany spotřebitele, ale je nutno také zmínit i předpisy z oblasti pojišťovnictví nebo obchodního zastoupení. Některé směrnice do národního právního řádu transponovány už jsou. Jedná se například o směrnici Rady 1985/577/EHS o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory. Na rozdíl od výše uvedeného, bude poprvé do národní úpravy transponována například směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně. Dále k jednotlivým ustanovením: viz příloha.

Ochrana spotřebitele

Část právní úpravy ochrany spotřebitele bude po přijetí nového občanského zákoníku obsažena v rámci tohoto zákoníku, nicméně nadále zůstane v platnosti zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. V rámci nového občanského zákoníku budou upraveny oblasti spotřebitelského práva, jako je například uzavírání spotřebitelských smluv, uzavírání smluv distančním způsobem, uzavírání smluv mimo obchodní prostory, tzv. timesharing nebo rozhodčí doložky ve spotřebitelských smlouvách.

§ 395 a § 396 Definice

Co se týká práva ochrany spotřebitele, návrh občanského zákoníku v § 395 obsahuje zákonní definici spotřebitele, kterým je „každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná“. Definice spotřebitele je v rámci evropského práva obsažena v několika směrniciích, přičemž definice, jež byla použita předkladatelem návrhu jejich význam věcně zobecňuje. Souvislost s tímto ustanovením má dále definice podnikatele, jež je obsažena v § 396 návrhu občanského zákoníku. Pro účely ochrany spotřebitele se použije zvláštní definice uvedená ve druhém odstavci tohoto ustanovení, tj. „Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1922 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele“. Uvedené definice jsou plně v souladu s právem Evropské unie.

§ 411 Údaje podnikatele na obchodních listinách

Toto ustanovení upravuje povinnost podnikatele uvádět na obchodních listinách své jméno a sídlo. Tyto informace musí být uvedené také v rámci informací zpřístupňovaných veřejnosti na základě dálkového přístupu. Kromě toho jsou pro podnikatele stanoveny další povinnosti týkající se zápisu v obchodní listině a to v závislosti od druhu rejstříku, ve kterém je podnikatel zapsán. Jedná se o transpozici ustanovení obsaženého ve směrnici 2009/101/ES, jejímž cílem je koordinace vnitrostátních předpisů týkajících se zveřejňování, platnosti závazků a neplatnosti akciových společností a společností s ručením omezeným. Směrnice se vztahuje pouze na v předchozí větě uvedené právní formy společnosti, přičemž návrh občanského zákoníku se bude vztahovat zřejmě na všechny podnikatele podle definice obsažené v navrhovaném § 396 návrhu zákoníku.

§ 611 Promlčení práva na náhradu škody způsobené vadou výrobku podle § 2890

Ustanovení upravuje promlčecí lhůtu pro právo na náhradu škody způsobené vadou výrobku (§ 2890 navrhovaného zákoníku). Toto právo se promlčí nejpozději za deset let, a to ode dne, kdy výrobce uvedl dotčený vadný výrobek na trh. Jedná se o objektivní lhůtu. Po uplynutí desetileté lhůty zaniká poškozenému právo na náhradu škody a škůdci povinnost způsobenou škodu uhradit. Navrhovaná úprava je plně v souladu se zněním čl. 11 směrnice 85/374/EHS.

§ 1779 - § 1787 Základní ustanovení spotřebitelských smluv

Jedná se o základní ustanovení ohledně zvláštních ustanovení týkajících se smluv uzavíraných se spotřebitelem. Tato ustanovení se budou vztahovat na všechny smlouvy a závazky z nich vzniklé, které uzavírá spotřebitel s podnikatelem, tj. tzv. spotřebitelské smlouvy.

§ 1780 návrhu občanského zákoníku upravuje povinnost podnikatele činit všechna sdělení vůči spotřebiteli jasně a srozumitelně v jazyce, ve kterém se smlouva uzavírá. V případě nejednoznačného výkladu obsahu smlouvy, stanovuje návrh zákoníku, že pro spotřebitele bude aplikován nejpříznivější výklad, což je plně v souladu se směrnicí 1993/13/EHS o

neprůměřených podmínkách v obchodních smlouvách. Další ustanovení z této směrnice je transponováno v § 1781 návrhu zákoníku. V případě, že si podnikatel ujedná se spotřebitelem odlišné podmínky než je zákonná úprava nebo se svých práv vzdá, nebude takové ujednání vzato v úvahu a nebude z něho vyplývat žádné právo ani povinnost. Z uvedeného vyplývá, že k ujednáním, které se odlišují od zákonných ustanovení určených k ochraně spotřebitele se nebude přihlížet. Je nutné poznamenat, že také další směrnice obsahují věcně obdobná ustanovení. Například směrnice 1985/577/EHS o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory v čl. 6 stanovuje, že „*spotřebitel se nesmí vzdát práv, která pro něj vyplývají z této směrnice*“. Dále podle navrhovaného § 1782 jsou zakázána ujednání, která jsou v rozporu s požadavkem přiměřenosti, a to tím, že zakládají nerovnováhu v právech nebo povinnostech v neprospěch spotřebitele. Zmiňované ustanovení se nebude vztahovat pro ujednání o předmětu plnění a pro ujednání o ceně, a to v případě že spotřebiteli byly tyto informace poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem. V § 1783 navrhovaného zákoníku je uveden výčet ujednání, které se zvláště zakazují. Tento výčet byl vytvořen na základě přílohy směrnice 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, přičemž je v čl. 3 odst. 3 uvedeno, že „*příloha obsahuje informativní a nevyčerpávající seznam podmínek, které mohou být pokládány za nepřiměřené*“, takže se jedná pouze o demonstrativní výčet nepřiměřených ujednání, který může být národní úpravou rozšířen. Podle § 1784 navrhovaného zákoníku se k nepřiměřenému ujednání přihlíží pouze v případě, že se jej spotřebitel dovolá. V případě porušení zákazu nepřiměřeného ujednání se k němu přihlížet nebude. Výjimka z tohoto zákazu má být stanovena pro individuální ujednání.

Podle navrhovaného § 1786 nemusí spotřebitel v případě odstoupení od smlouvy uvádět důvod a nemůže být sankcionován. K tomu, aby spotřebitel odstoupil od smlouvy postačuje zaslání oznámení podnikateli o této skutečnosti, a to ve stanovené lhůtě. Na základě tohoto ustanovení právní účinky projevu vůle spotřebitele nastanou v momentě odeslání oznámení o odstoupení od smlouvy a nikoliv až v momentě přijetí oznámení podnikatelem. Uvedené ustanovení transponuje do národního práva požadavky obsažené v několika předpisech sekundárního práva, např. směrnice o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory v čl. 5 odst. 1 stanoví, že „*pokud jde o předmětnou lhůtu, stačí, je-li oznámení odesláno před jejím uplynutím*“.

§ 1788 - § 1807 Uzavírání smluv distančním způsobem - obecná ustanovení

V rámci obecných ustanovení týkajících se uzavírání smluv distančním způsobem dochází ke transpozici dvou směrnic, a to směrnice 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku a směrnice 2000/31/ES o elektronickém obchodu. Návrh zákoníku v § 1788 stanovuje minimální rozsah informací, které musí být spotřebiteli dostupné před uzavřením smlouvy na dálku. Pro tento způsob uzavírání smluv je nutné použití alespoň jednoho komunikačního prostředku, jenž umožňuje uzavřít smlouvu bez fyzické přítomnosti stran. Návrh zákoníku v tomto ustanovení dále upravuje možnosti použití prostředků komunikace na dálku. V případě použití elektronických prostředků návrh zákoníku obsahuje další výčet informací, které musí podnikatel spotřebiteli uvést (§ 1789). V § 1790 návrhu zákoníku je upravena povinnost dodavatele neprodleně potvrdit prostřednictvím prostředku komunikace obdržení objednávky. Objednávka a potvrzení o přijetí jsou považovány za přijaté, pokud k nim mají přístup jejich adresáti. Další informace nezbytné pro spotřebitele je podnikatel povinen sdělit nejpozději při zahájení plnění, a to v textové podobě.

Návrh zákoníku stanovuje pro podnikatele lhůtu pro splnění objednávky, a to do 30 dnů. Strany mohou ujednání o době plnění pozměnit. Toto ustanovení je transpozicí čl. 7 odst. 1 směrnice 2000/31/ES, jenž stanovuje, že „*nedohodly-li se smluvní strany jinak, musí dodavatel splnit objednávku nejpozději do třiceti dnů ode dne následujícího po dni, v němž*

spotřebitel zaslal svou objednávku dodavatelí“. Navrhovaná úprava je v souladu s evropskou úpravou, nicméně stanovuje přísnější podmínky pro podnikatele, tj. v České republice bude lhůta na dodání 30 dnů, přičemž směrnice požaduje pro dodání 30 dnů, ale ode dne následujícího po dni zaslání objednávky, což je 31 dnů. Případná odlišná úprava by mohla mít za následek vznik nesrovnalostí mezi úpravami jednotlivých členských států, což v důsledku může mít nepříznivý vliv na spotřebitele. V případě, že podnikatel nemůže včas splnit svoji povinnost, musí o tom informovat spotřebitele, jakož mu i vrátit celé plnění, a to nejpozději do 30 dnů od uplynutí lhůty na dodání, tj. do 60 dnů ode dne objednávky.

V § 1794 návrhu zákoníku je stanovena lhůta na odstoupení od smlouvy v případě, že byla uzavřena s využitím prostředku komunikace na dálku. Tato lhůta je 14 dní a začíná plynout od převzetí plnění nebo od uzavření smlouvy, v případě že se jedná o službu. Tato lhůta se prodlouží v případě, že podnikatel neposkytl spotřebiteli stanovené údaje, a to o tři měsíce, přičemž k přerušení tříměsíční lhůty dojde v momentě poskytnutí těchto údajů. Současně začne běžet lhůta čtrnáctidenní. Tato lhůta je delší, než je lhůta stanovená v čl. 6 odst. 1 již výše zmiňované směrnice, jež stanovuje, že „*v případě jakékoli smlouvy uzavřené na dálku musí být spotřebiteli poskytnuta lhůta alespoň sedmi pracovních dnů, v rámci které může od smlouvy odstoupit bez sankcí a bez uvedení důvodu*“. V případě odstoupení od smlouvy může podnikatel žádat po spotřebiteli uhrazení skutečně vynaložených nákladů s vrácením zboží. Jedná se o jedinou platbu, jejíž zaplacení může být po spotřebiteli požadováno. V § 1794 odst. 3 navrhovaného zákoníku je stanoven taxativní výčet smluv, od kterých spotřebitel nemůže odstoupit, ledaže by tak bylo smluvně ujednáno.

§ 1795 návrhu zákoníku upravuje problematiku tzv. neobjednaného zboží. Jedná se o případ, kdy je spotřebiteli doručeno zboží bez objednávky. Návrh zákoníku explicitně stanovuje, že spotřebitel nemusí nic vracet, platit a nikoho vyrozumívat. Na spotřebitele se v tomto případě bude hledět jako na oprávněného držitele, jenž může s dodaným zbožím volně nakládat. Jedná se o ochranu před tzv. setrvačným prodejem, jenž je považován za nekalou praxi podle směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu.

Legislativně – technická připomínka: v § 1791 odst. 1 návrhu zákoníku je odkaz na § 1790 písm. a), jenž v § 1790 není. Navrhovatel zákoníku chtěl pravděpodobně odkázat na § 1790 **odst. 2** písm. a), a proto je třeba znění tohoto ustanovení doplnit.

§ 1797 - § 1807 Uzavírání smluv distančním způsobem - finanční služby

V rámci těchto ustanovení je transponována směrnice 2002/65/ES o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku. Návrh zákoníku v § 1797 odst. 1 stanovuje, na které smlouvy se tato ustanovení budou vztahovat (např. bankovní, úvěrové, platební, atd.). Tato úprava se bude vztahovat pouze na smlouvy, k uzavření kterých byl použit prostředek komunikace na dálku. Podle § 1799 navrhovaného zákoníku musí podnikatel v dostatečném předstihu sdělit spotřebiteli stanovené informace. Zákon podrobně řeší poskytování údajů podnikatele, sdělování smluvních podmínek spotřebiteli a právo spotřebitele za stanovených podmínek změnit způsob komunikace na dálku.

§ 1802 navrhovaného zákoníku upravuje právo na odstoupení od smlouvy, a to ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy. V případě, že spotřebiteli byly stanovené údaje sděleny až po uzavření smlouvy, pak čtrnáctidenní lhůta začne běžet až od momentu sdělení těchto údajů spotřebiteli. Třicetidenní lhůta na odstoupení je stanovena na smlouvy o životním pojištění nebo o penzijním připojištění, přičemž tato lhůta začne běžet ode dne, kdy byl spotřebitel informován, že byla uzavřena smlouva na dálku. Podle § 1805 návrhu zákoníku může podnikatel po spotřebiteli v případě odstoupení od smlouvy požadovat pouze zaplacení ceny jen za službu, kterou do té doby skutečně poskytl. Návrh zákoníku dále upravuje vrácení již poskytnutého plnění pro obě strany.

§ 1807 návrhu zákoníku upravuje tzv. neobjednané plnění. Jedná se úpravu, jež je obdobná jako úprava u smluv uzavíraných distančním způsobem. Podle tohoto ustanovení při poskytnutí finančních služeb bez objednání nevzniknou spotřebiteli žádné povinnosti.

§ 1808 - § 1810 Smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory

Prostřednictvím těchto ustanovení má dojít k transpozici směrnice 1985/577/EHS o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory. Jedná se o smlouvy, které uzavírá podnikatel mimo prostory obvyklé pro své podnikání nebo v případech, kdy podnikatel stálé místo k prodeji nemá. O možnosti odstoupení od smlouvy musí podnikatel upozornit spotřebitele v textové podobě. Právo odstoupit od takto ujednané smlouvy může spotřebitel uplatnit ve lhůtě 14 dnů od uzavření smlouvy (§ 1809 návrhu zákoníku). V případě, že k plnění ještě nedošlo, se tato lhůta prodlužuje na jeden měsíc ode dne uzavření smlouvy. Někdy může dojít ještě k prodloužení této lhůty, a to v případě, že prodejce nesplnil zákonem stanovené povinnosti. Lhůta 14 dnů je delší, než stanovuje výše zmiňovaná směrnice v čl. 5 odst. 1, podle které „spotřebitel má právo v souladu s postupem stanoveným vnitrostátním právem zrušit účinky svého závazku zasláním oznámení ve lhůtě alespoň sedmi dnů ...“, a tím je navrhovaná úprava pro spotřebitele příznivější. V § 1810 navrhovaného zákoníku je stanoven výčet smluv, na které se tato ustanovení nebudou vztahovat.

§ 1811 - § 1826 Smlouvy o tzv. timesharingu a jiných rekreačních službách

Prostřednictvím těchto ustanovení dochází k transpozici směrnice 2008/122/ES o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (tzv. timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně do českého práva. Je nutné zmínit, že směrnice je založena na principu maximální harmonizace, z čehož vyplývá, že neponechává členským státům Evropské unie možnost odchýlit se od ní. Jedná se o smlouvy o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiných rekreačních službách. V § 1811 navrhovaného zákoníku je stanoveno, jaké ujednání se budou řídit podle těchto ustanovení. Spotřebitel je na základě těchto ustanovení chráněn pouze v případě, že smlouva je uzavírána na dobu delší než jeden rok. Podle § 1813 navrhovaného zákoníku je podnikatel povinen sdělit spotřebiteli stanovené údaje, jakož i ho výslovně upozornit na: právo od smlouvy odstoupit, délku lhůty k odstoupení a na zákaz platby záloh a jiných plnění nebo jejich zajištění v průběhu běhu této lhůty. Stanovené údaje musí být zveřejněny na formuláři, jehož formu by měla stanovit prostřednictvím nařízení vlády. Účelem je ulehčení možnosti odstoupení od smlouvy pro spotřebitele.

Ustanovení § 1820 - § 1824 návrhu zákoníku upravují možnost spotřebitele odstoupit od uzavřené smlouvy, a to ve lhůtě 14 dnů, přičemž tato lhůta začne běžet ode dne jejího podpisu. Zákon výslovně stanovuje, že k odstoupení musí dojít v písemné formě. V případě, že spotřebitel neměl po uzavření smlouvy k dispozici její vyhotovení, 14 denní lhůta začne běžet ode dne, kdy spotřebitel smlouvu obdržel. Jedná se o základní lhůtu pro odstoupení, přičemž tato může být prodloužena, a to podle toho, zda spotřebiteli bylo vydáno vyhotovení smlouvy nebo mu byl vydán vyplněný formulář pro odstoupení od smlouvy nebo byly ve smlouvě uvedeny zákonem stanovené údaje. V případě odstoupení od smlouvy není spotřebitel podnikateli nic povinen, a to ani v případě, že mu byla již poskytnuta služba do okamžiku odstoupení od této smlouvy (§ 1822 navrhovaného zákoníku).

§ 1825 a § 1826 navrhovaného zákoníku upravují podmínky pro placení týkající se smlouvy o rekreačních službách. Splátky mohou být rozděleny pouze do rovnoměrných ročních plateb, přičemž je stanovena povinnost podnikatele vždy vyzvat spotřebitele k zaplacení, a to minimálně 14 dní přede dnem splatnosti. vláda prostřednictvím svého nařízení. Pro tento druh smluv je stanovena písemná forma, a to podle § 1814 navrhovaného zákoníku, přičemž podnikatel nemůže namítat vůči spotřebiteli neplatnost smlouvy z důvodu nedostatku formy.

Návrh zákoníku také reflektuje na jazykové požadavky směrnice, a to v § 1813 odst. 3 a § 1819. Součástí smlouvy musí být údaje určené zákonem, jakož i formulář pro odstoupení od smlouvy. Forma tohoto formuláře bude také stanovena

§ 1922 Čas plnění, § 1926 Prodlení dlužníka, § 1928 a § 2088 Výhrada vlastnictví

Další ustanovení návrhu zákoníku transponují směrnici 2000/35/ES o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích. Jedná se o § 1922 návrhu zákoníku (ustanovení o času plnění), § 1926 návrhu zákoníku (prodlení dlužníka a právo věřitele, jenž splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení) a § 1928 návrhu zákoníku (možnost věřitele dovolat se neúčinnosti ujednání o úroku z prodlení). Další ustanovení, jenž transponuje tuto směrnici (čl. 4 odst. 1) je § 2088 návrhu zákoníku, který upravuje možnost prodávajícího uplatnit výhradu vlastnictví, tj. vlastnické právo k věci bude z prodávajícího na kupujícího převedeno až po úplném zaplacení kupní ceny.

§ 2117 - § 2120 Jakost při převzetí a § 2120 - § 2130 Práva z vadného plnění

Částečná transpozice ustanovení směrnice 1999/44/ES o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží je obsažena v části návrhu občanského zákoníku týkající se jakosti při převzetí věci (§ 2117 navrhovaného zákoníku) a práva z vadného plnění (§ 2121 - § 2130 návrhu zákoníku). V rámci ustanovení upravujících vadné plnění je stanovena lhůta pro uplatnění práva z vady, a to 24 měsíců od převzetí spotřebního zboží. Na základě požádání kupujícího musí prodávající o rozsahu tohoto práva a jeho trvání informovat kupujícího písemně. Podle § 2124 navrhovaného zákoníku může být dvouletá lhůta zkrácena na poloviční dobu, a to v případě prodeje již použitého spotřebního zboží. Tato lhůta však nesmí být kratší než dvanáct měsíců (čl. 7 odst. směrnice). Postup kupujícího v případě, že věc nemá požadované vlastnosti, je upraven v § 2125 navrhovaného zákoníku, jenž transponuje čl. 3 směrnice o právech spotřebitele. Další ustanovení směrnice jsou transponována prostřednictvím § 2126 a § 2130 navrhovaného zákoníku.

§ 2436 - § 2473 Obchodní zastoupení

Další směrnici, jejíž ustanovení mají být transponována prostřednictvím tohoto návrhu, je směrnice 86/653/EHS o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců. Jedná se o ustanovení týkající se obchodního zastoupení (§ 2436 - § 2473 navrhovaného zákoníku), jež byla doposud součástí obchodního zákoníku. Návrh zákona obsahuje definici obchodního zástupce a stanovuje osoby, které nemohou být obchodním zástupcem právnické osoby, plně v souladu se zněním směrnice. V § 2442 odst. 1 návrhu zákoníku jsou stanoveny povinnosti obchodního zástupce, přičemž oproti úpravě obsažené v čl. 3 odst. 2 směrnice, navrhovaná úprava obsahuje navíc povinnost obchodního zástupce vykonávat svou činnost s odbornou péčí. Povinnosti zastoupeného jsou obsaženy v § 2448 - § 2451 navrhovaného zákoníku. Dále návrh zákoníku upravuje oblast provizí (§ 2452 - § 2161 navrhovaného zákoníku), trvání obchodního zastoupení (§ 2462 navrhovaného zákoníku), výpovědi (§ 2463 - 2465 navrhovaného zákoníku), vyplacení zvláštní odměny (§ 2467 - § 2470 navrhovaného zákoníku) a konkurenční doložky obchodního zástupce (§ 2471 navrhovaného zákoníku). Znění § 2471 explicitně nestanovuje, aby konkurenční doložka byla sjednána písemně, přičemž podle čl. 20 odst. 2 písm. a) směrnice konkurenční doložka platí pouze v případě, že je uzavřena v písemné formě.

§ 2474 - § 2502 Zájezd

Navrhované § 2474 - § 2502 o zájezdu transponují požadavky směrnice 90/314/EHS o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy. Tato ustanovení poměrně přesně

transponují evropské předpisy, nicméně je třeba opravit některé nepřesnosti. Návrh občanského zákoníku například netransponuje požadavky uvedené v čl. 3 směrnice, které se týkají poskytování souborných služeb a informací, které musí obsahovat katalog poskytovaný spotřebiteli. Podle navrhovaného znění § 2477 je pořadatel povinen sdělit cestujícímu ještě před uzavřením smlouvy stanovené informace. Podle čl. 4 odst. 1 písm. a) směrnice by organizátor nebo prodejce měl tyto informace poskytnout písemně nebo jinou vhodnou formou. V § 2483 návrhu zákoníku je upravena možnost změny ceny zájezdu, v § 2484 návrhu zákoníku možnost změny smlouvy o zájezdu a v § 2485 návrhu zákoníku možnost smlouvu o zájezdu postoupit třetí osobě. Zvláštní ustanovení jsou věnována vadám zájezdu a jejich nápravě (§ 2490 - § 2493 návrhu zákoníku). Jedná se o transpozici čl. 4 odst. 7 směrnice. Návrh zákoníku v § 2495 explicitně stanovuje, že „*pořadatel odpovídá cestujícímu za splnění povinností ze smlouvy o zájezdu bez zřetele na to, zda v rámci zájezdu poskytují jednotlivé služby cestovního ruchu jiné osoby*“. Dále se navrhuje výslovně upravit právo cestujícího na náhradu újmy za ztrátu radosti z dovolené (§ 2496).

§ 2767 Množné pojištění a § 2768 Soupojištění

Čl. 2 odst. 1 směrnice 1978/473/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se soupojištění v rámci Společenství je transponován do národní úpravy prostřednictvím § 2767 písm. a) (množné pojištění) a § 2768 (soupojištění) návrhu zákoníku.

§ 2807 - § 2811 Pojištění právní odpovědnosti

Pojištění právní ochrany je upraveno v § 2807 - § 2811 návrhu zákoníku a jedná se o transpozici směrnice 1987/344/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se pojištění právní ochrany. Návrh přejímá obsah § 42 platného zákona, přičemž dochází pouze k jeho rozčlenění do pěti ustanovení z důvodu zajištění větší přehlednosti.

§ 2890 - § 2894 Škoda způsobená vadou výrobku

Návrh občanského zákoníku řeší v rámci ustanovení § 2890 - § 2894 škodu způsobenou vadou movité věci určené k uvedení na trh jako výrobek. Navrhovaná úprava věcně přejímá úpravu obsaženou v zákoně č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku.

§ 2927 - § 2941 Nekalá soutěž

Návrh ustanovení o hospodářské soutěži je do návrhu nového občanského zákoníku zařazen zejména proto, že hospodářská soutěž není omezena jen na podnikatele, ale i na jiné soutěžitele a její regulace zasahuje i do soukromých práv a povinností dalších osob. Současně s tím se do občanského zákoníku přesouvají také ustanovení o konkurenčních doložkách. Jedná se o transpozici směrnice 2006/114/ES o klamavé a srovnávací reklamě. V § 2931 odst. 2 navrhovaného zákoníku jsou uvedeny podmínky přípustnosti srovnávací reklamy. Mezi těmito podmínkami však není zahrnuta podmínka uvedená v čl. 4 písm. d) směrnice, tj., že „*srovnávací reklama, pokud jde o srovnání, je povolena při splnění následujících podmínek... písm. d) nemá za následek oslabení důvěryhodnosti nebo znevážení ochranné známky, obchodní firmy, jiného rozlišovacího znaku, zboží, služeb, činností nebo postavení soutěžitele*“. Dále je v rámci ustanovení o nekalé soutěži upravena klamavá reklama, klamavé označování zboží a služeb, vyvolání nebezpečí záměny, parazitování na pověsti závodu, výrobku či služeb jiného soutěžitele, podplácení, zlehčování, srovnávací reklama, pokud není povolena jako přípustná, porušení obchodního tajemství, dotěrné obtěžování, ohrožení zdraví a životního prostředí.

Lze konstatovat, že navržená právní úprava zneužití a omezení hospodářské soutěže v podstatě navazuje na dosavadní úpravu této problematiky v obchodním zákoníku a je plně slučitelná s právem Evropské unie.

§ 2966 Referenční odkaz

Toto ustanovení navrhovaného zákoníku obsahuje výčet transponovaných evropských právních předpisů.